

**ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ ГАРМОНІЗАЦІЇ ЗАКОНОДАВСТВА
УКРАЇНИ ПРО МІЖНАРОДНУ ТЕХНІЧНУ ДОПОМОГУ
В СЕКТОРІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ
З МІЖНАРОДНИМИ СТАНДАРТАМИ
У СФЕРІ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ**

Голоднова Тетяна Станіславівна

*кандидат юридичних наук,
консультант-аналітик Служби безпеки України (м. Київ)*

На сьогодні в Україні є актуальним концептуальне розроблення та вдосконалення теоретико-методологічних засад та аналіз практичних проблем гармонізації законодавства України щодо міжнародної технічної допомоги в секторі національної безпеки і оборони з міжнародними стандартами у сфері запобігання корупції.

Однією із аспектів запобігання корупції при розподілі та використанні міжнародної технічної допомоги в Україні є розвиток національного законодавства в сфері міжнародної технічної допомоги в секторі національної безпеки і оборони через гармонізацію з правом ЄС.

Правова гармонізація є процесом цілеспрямованого зближення та узгодження змісту національних правових приписів з метою досягнення максимально високого ступеня узгодженості та сумісності відповідних правових систем, дотримання міжнародних універсальних і регіональних правових стандартів [7, с. 201]. Погоджуючись з думкою науковця, можна зазначити про те, що гармонізація виступає як припис правотворчого процесу, а також спрямовує національне законодавство до виконання внутрішніх завдань та досягнення цілей.

Аналізуючи останні публікації та наукові дослідження вказує на те, що проблемні питання у сфері міжнародної технічної допомоги в секторі національної безпеки і оборони з міжнародними стандартами у сфері запобігання корупції існують, а тематика досить досліджувана серед науковців-правників та практиків.

Зокрема, до таких досліджень можна віднести праці І. В. Братко, М. О. Дей, Л. Л. Кістерського, Т. В. Липової, Д. В. Мялковського, К. В. Плоского, С. М. Ратушного, І. А. Рудницького, та інших. Вцілому, вченими проводилися дослідження на основі аналізу особливостей антикорупційної діяльності окремих органів державної влади, а також досліджували досвід країн ЄС в антикорупційній діяльності.

Однак, незважаючи на широкий спектр і велику значущість внеску кожного науковця, необхідно зазначити, що теоретичні та практичні аспекти гармонізації законодавства України щодо міжнародної технічної допомоги в секторі національної безпеки і оборони, є досить актуальними та недостатньо дослідженими.

Корупція в системі міжнародної технічної допомоги в секторі національної безпеки і оборони, а особливо в умовах війни, може призвести до зниження обсягу постачання товарів, робіт чи послуг, а також до значних втрат майна, а найголовніше – втрата довіри до України з боку країн-партнерів.

Варто вести мову про те, що на сьогодні не існує жодної країни Світу яка б мала повний «імунітет» до корупції. Таким чином, пропонуємо визначити основні проблемні питання, які породжують високий рівень корупції в сфері міжнародної технічної допомоги в секторі національної безпеки і оборони, а саме:

1. Системність корупції та її функціональність.
2. Недієвість принципів верховенства права.
3. Відсутність вагомих результатів антикорупційної політики.

Зазначені фактори сприятимуть появі та розвитку чинників, які можуть виступати детермінантами корупційних діянь, в тому числі, і в розподілі та користуванні міжнародної технічної допомоги.

Отже, корупція є результатом багатьох суспільних процесів, тому лише за допомогою аналізу корупційних аспектів у напрямку міжнародної допомоги в секторі національної безпеки і оборони та урахуванням суспільних її передумов, виникає необхідність в розробці правильної стратегії та тактиці протидії вітчизняній корупції шляхом запозичення зарубіжного досвіду антикорупційної діяльності у зазначеному напрямку.

Пропонується розглянути поняття «міжнародна технічна допомога» – це фінансові й інші ресурси та послуги, що відповідно до міжнародних договорів України надаються донорами на безоплатній та безповоротній основі з метою підтримки України (далі – МТД). Допомога, передана як МТД, може залучатися у вигляді будь-якого майна [2].

Підписання Україною Угоди про партнерство та співробітництво та їхніми державами-членами (далі – УПС), а також ухвалення інших документів, які визначили правові засади співпраці організації з нашою державою, створило належні передумови для гармонізації українського законодавства з правом Євросоюзу [3].

Тому, гармонізація правового регулювання у сфері отримання міжнародної технічної допомоги в секторі національної безпеки і оборони проводиться на базі застосування принципів регулювання, які

містяться в установчих договорах, що мають характер міжнародного договору.

Офіційний представник ЮНІСІТРАЛ Д. Кліфт вважає, що «гармонізація законодавства є методом уніфікації права і є єдиною можливістю у відносинах, які підкорені адміністративно-правовому методу регулювання» [4]. Погоджуючись з такою думкою, відзначимо про те, що гармонізація законодавства України до законодавства ЄС виступає одним із способів уніфікації права.

Враховуючи зазначене, до особливостей гармонізації законодавства України про міжнародну технічну допомогу в секторі національної безпеки і оборони з міжнародними стандартами у сфері запобігання корупції пропонуємо розглянути наступні методологічні підходи.

1. Врахування перспектив розвитку та удосконалення законодавства у сфері міжнародної технічної допомоги для військових формувань України.

Оскільки, розвиток законодавства в сфері національної безпеки та оборони у європейських країнах відбувається на постійній основі, а «європейське право» є категорією розвиваючою, тому Україна має юридичну можливість вплинути на державне законодавство у сфері розвитку та удосконалення напрямку міжнародної допомоги шляхом адаптування чи запозичення. Розробляючи нове законодавство у зазначеному напрямку чи проведенням реформування чинного законодавства, український законодавець обов'язково повинен пройти етап визначення норм європейського законодавства з подальшим запровадженням таких у чинне законодавство України, а ті – які визначили свою недієвість або є застарілими повинні бути виключені.

2. Врахування наслідків запровадження нового регулювання міжнародної технічної допомоги. Тобто, кожне нове впровадження повинно ретельно аналізуватися з усіма наслідками та урахуваннями в тому числі і фінансові витрати.

3. Досягнення загальних напрямів, а не проведення подібності норм та правил чи законів. Сутність полягає в процесі гармонізації законодавства з урахуванням та дослідженням усіх понять та термінів, а як результат – правильність його розуміння. Оскільки, первинне розуміння термінології закладає основу правильної адаптації законодавства України до законодавства ЄС.

Крім того, особливістю адаптування законодавства України з надання міжнародної технічної допомоги в сфері національної безпеки та оборони до законодавства ЄС у сфері запобігання корупції є обов'язкове врахування цілі європейського законодавця. І коли такі цілі можуть бути досягнуті у законодавстві України за допомогою

певних способів чи засобів застосування, то це обов'язково має бути враховано під час імплементації.

Дослідження теоретичних та практичних питань щодо створення та впровадження ефективного та удосконаленого законодавства України щодо міжнародної технічної допомоги в секторі національної безпеки і оборони з міжнародними стандартами у сфері запобігання корупції дозволяють зробити висновок, що вдале поєднання міжнародних антикорупційних норм у зазначеному напрямку, їх імплементації в національне законодавство та правильне практичне його застосування дозволить Україні вийти на новий формат міжнародних відносин та надасть можливості для євроінтеграційного руху.

Список використаних джерел:

1. Конституція України : Офіційний вісник України від 01.10.2010, 2010 р. № 72/1. Спеціальний випуск. С. 15. Ст. 2598.
2. Про створення єдиної системи залучення, використання та моніторингу міжнародної технічної допомоги : Постанова Кабінету Міністрів України від 15.02.2023 р. № 153. *Офіційний вісник України*. 2015. № 2 С. 530.
3. Official Journal of European Union, 1995. L 49. URL: <http://eurlex.europa.eu/JOHtml.do?uri=OJ:L:1995:311:SOM:EN:HTML>
4. Clift Jenny. UNCITRAL and the Goal of Harmonization of Law. Jurisdiction: Building Confidence in a Borderless Medium. Montreal, Canada.1999. Juli 26–27. URL: <http://www/ilpf.org/events/jurisdiction/presentations/cliftpr.htm>
5. Податковий кодекс України. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 13, № 13–14, № 15–16, № 17. С. 556. Ст. 112.
6. Митний кодекс України. *Відомості Верховної Ради України*. 2012. № 10. С. 552. Ст. 115.
7. Ратушний С. Питання правової гармонізації в контексті імплементації угоди про асоціацію Україна – ЄС. *Журнал Правове регулювання економіки*, 2017. Вип. 16. С. 201–211.